

SÜG-Press

---

19. november 2019 - Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea - Number 630

KOLMAPÄEVAST LAUPÄEVANI

K 20.11

14.00 Juhtkonna koosolek
16.00 Nõukoja koosolek
15.00 Sisekergejõustiku võistlused PK

N 21.11

Noortekonverents „Lahe koolipäev 2019“ Tallinnas
08.00 Geeks on Wheels 7.-9. klass

R 22.11

I trimestri lõpp
14.00 Mudilaskoori laululaager
Üleriigiline B. Alveri konkurss Tähetund Jõgeval

L 23.11

Üleriigiline B. Alveri konkurss Tähetund Jõgeval
Vabariiklik põhikooli ja gümnasistide väitlus I etapp
10.00 8.-9. klassi maakondlik inglise keele olümpiaad
Füüsika lahtine võistlus

P 24.11

Vabariiklik põhikooli ja gümnasistide väitlus I etapp

E 25.11

10.45 Klassivanemate koosolekud
12.00 RSR kooli loeng 12. klassidele
13.00 Direktsiooni koosolek

T 26.11

16.00 Õpilasesinduse koosolek

K 27.11

16.00 Sisekergejõustiku võistlused G
15:00 Ainekomisjonide esimeeste koosolek

N 28.11

16:00 Väärikate Ülikool
18:30 Ö-Ülikool

R 29.11

19:00 102. lennu kabaree etendus linnarahvale
Veebipõhine matemaatikavõistlus „Kuubik“ II voor 29.11-19.12

L 30.11

Ilma Adamsoni võistutantsimine 30.11-01.12

TÄNU TEGIJALE!

2.b klassi etlejad, Alli Kallaste, Liis Ojasaar, Janne Nurmik, Ruta Kelt, Kaie Lepp, Merle Lepik, Marina Mäetalu, Viire Pors, Heljo Suurna, Jane Snaith — eekooli suureprase korraldamise ning sujumise eest.

3. klasside rahvastepallurid, nii tüdrukud kui poisid, Irena Sink — maakonna Dumle turniiril 2. koha saavutamise eest.

Kristjan Lepp — abi eest rahvastepalli-võistlustel.

Sanna-Reesi Hoogand, Sander Teras, Lennart Aavik, Triinu-Liis Torri, Arti Allmägi, Diana Õun, Arne Loorpuu, söökla kollektiiv — Tuleviku Kompassi kooli boksi sisustamise ja sealsete tegevuste eest.

PEDAGOOGILISED KÕNELUSED

- K 20.11 Inga Pariis, Merle Pii. KiVa 3. kooliastmes
- N 21.11 Direktsiooni info
- R 22.11 Janne Nurmik. Muljeid Orihuelast
- E 25.11 Viljar Aro
- T 26.11 Marju ja Argo Kirss. Teadusteatri festivalist Rakveres
- K 27.11 Sirje Kreisman. Betti Alveri konkursist "Tähetund"
- N 28.11 Direktsiooni info
- R 29.11 Kaia Eelma. Mõtteid Saare maakonna arengukonverentsist

TAAS NUTIMAAILMAST KOOLIS

Hiljutistel üleriigilistel matemaatikaõpetajate päevadel ütles tuntud matemaatikaõpikute autor Tõnu Tõnso oma ettekandes muu hulgas, et nutitelefoni on targale ajuvõimendi ja lollile lustikummut. Küllap nii on, sest juba üsna mitmed rahvusvahelised uuringud konstateerivad üheselt, et üle kuue tunni päevas nutimaailmas olles ei ole võimalik gümnaasiumit lõpetada. Õppetöö tulemused hakkavad langema juba interneti kasutamisest üle kahe tunni päevas.

Viimases Õpetajate lehes tõstas see teema taas. Nimelt teatas tänavu 30. oktoobril Austraalia valitsus, et keelab alates eelolevast aastast üle kogu maa riigikoolides mobiiltelefonide

kasutamise terve koolipäeva jooksul. Peaminister Mark McGowan ja haridusminister Sue Ellery tutvustasid seda kui off and away all day („kinni ja ära“) põhimõtet, mis puudutab igasuguste nutiseadmete, sh nutikellade, kõrvaklappide ja tahvelarvutite kasutamist. Keeld hakkab kehtima õpilaste kooli saabudes, kehtib ka vahetunnis ning lõpeb koos koolipäevaga.

Selliseid riike on maailmas veel. Meil Eestiski on selliseid koole, aga pigem on mõeldud väiksematele piirangutele nagu iganädalane nutivaba koolipäev või kasutamine piiratud territooriumil jne. Kõige rohkem on levinud üldine keeld algklassides, mida koduklasside olemasolu korral on võimalik korraldada. Tundides õpetaja juhtimisel IT- vahendite kasutamine on aga igati soositav.

Meie kooli hoolekogu tegeles selle valdkonnaga eelmisel õppeaastal üsna intensiivselt, paraku mingi muutuseni ei jõutud. Näis mis see aasta toob. Samas tuleb tunnistada ka telefonis elamise positiivseid külgi nagu järgnevas loos:

Ema tuleb õhtul lapsele lasteaeda järgi ja näeb, et lapsed on kõik liivakastis oma telefonidega tegelemas. Ta äratub tukkuna kasvataja ja küsib, kas lapsed tema magamise ajal ära ei kao. Kasvataja rahustab pahast lapsevanemat öeldes, et wifi levib ainult liivakastis.

Üks on kindel – mida rohkem üksteisega räägime, laulukooris laulame, rahvatantsuga tegeleme, spordime või lihtsalt loeme, seda vähem läheme igavuse peletamiseks nutimaailma.

Kas olla nutivabad või nutiorjad – selles on küsimus.

Viljar Aro, koolijuht

INTERVJUU TAIMI ARNUSEGA

GUMNAASIUMI MALUMANGU KOLMAS VOOR

Klass	III	IV	Kokku	Koht hetkel
10.AB	5	20	7.	
10.C	19	51.5	I	
11.AB	16	40.5	3.-4.	
11.C	18.5	47	II	
12.A	15	40.5	3.-4.	
12.B	18.5	42	5.	
12.C	12	33	6.	

Gümnaasiumi klasside mälumängu võistkonnad kogunesid 14. novembril auditooriumis, et selgitada järjekordses voorus välja enda seast parimad. III vooru võitjaks tuli kõigest 0.5 punktise eduga 10.C klass, kelle järel jäid 11.C ja 12.B jagama teist ning kolmandat kohta. Üldkokkuvõttes tähendab see, et 10.C juhib mälumängusarja 11.C klassi ees 4.5 punktiga ning 11.AB sekkus 3.-4. koha võitlusesse ja proovib 12.A viimase vooruga medalikohalt ära tõugata.

Seekord olid teemad inspireeritud kooliainetest ning valdkonnad olid matemaatika, geograafia, kaunid kunstid ja keeled. Viienda vooru panid kokku võistkonnad ise, sest iga klass saatis oma küsimuse, millele teised pidid vastama. Toreda üllatuse tegid ka õpetajad, kes panid selleks korraks välja oma esindusvõistkonna. "13.Õ" klassi esindasid Diana Õun, Marju Roberts, Reet Lulla, Merike Kuldsaar ja Mart Mölder, kes saavutasid maksimaalsest 31 punktist 23,5 punkti.

Oma küsimuse pani koolipersonali poolt seekord välja Aado Haandi, kes palus nimetada kolm riiki, mille territooriumi lõunapoolseim punkt asub kõige kaugemal põhjas. Kas sina tead, mis riigid need on?

Arti Allmägi, huvijuht

NOVEMBRIKUU EELKOOL

12. novembril sai eelkoolirahvas kokku teist korda. Aulasse kogunes sedakorda mõni laps isegi rohkem kui esimesel korral, sest nagu ikka, avastatakse mõnikord pisut hiljem, et ups... eelkool juba käib! Õnneks on meie koolimaja suur ja kedagi tagasi ei saadeta.

Seekord said esinemiseks sõna 2.b klassi õpilased, kelle luulekava rääkis lugemise tähtsusest. Kava oli selgeks õpetanud õpetaja Alli Kallaste. Seejärel said lapsed vaadata animatsiooni kadripäevast, mille autoriteks olid õpetajad Merle Lepik ja Irena Sink.

Ka seekord oli lastel 4 tundi: teatritund kadripäeva ainetel õpetajate Marina ja Merle juures;

AKTIIVILAAGER

7. novembril kogunes õpilasesindus Nasva klubis, et tutvuda lähemalt üksteisega ning mängida erinevaid seltskondlikke mängu.

Kõigepealt kohtusime Triino Lestaga, kes oli meile valmis seadnud igasuguseid võistkondlikke mängu. Need olid väga vahvad ja meeldisid kõigile. Pärast õpetas Erki Laur meile kaks tänavatantsu ja tegime omavahel battle'i.

Tantsud olid keerulised ja kohati rasked, kuid tunniga sai siiski nii palju selgeks, et tantsulahing maha pidada.

Söögipausi ajal sõime oma kaasa võetud toitu. Õhtul rääkis Aleksandra Männik meile teemal "Kuidas olla õnnelik" ja andis nippe, kuidas seda saavutada. Pärast loengut mängisime seltskonnamängu. Päril vahva oli nii üksteist tundma õppida.

Reedel ühinesid meiega klassivanemad ja teised kooli aktivistid. Saabudes korraldas ÕE mõned mängud, misjärel tuli meile Priit Sepp rääkima internetiohutusest. Hiljem olid meil teemalauad, kus arutasime prügi sorteerimist, telefonide kasutamist koolis ning õpetajatest ja loovusest.

Algselt oli meile arutelude järgseks esinejaks planeeritud Hoppeti kapten, kes pidi olude sunnil minema kiiremas korras mandrile. Seega tuli leida uus inimene. Hommikul kirjutasime fotograaf Valmar Voolaiule, kes tuli kell 14.00 kohale ja tutvustas meile oma töid ning tegemisi. Viimase ettekandena rääkis Roosmarii Sarapuu oma uurimistööst keskkonnahoiu teemal ja tõi näiteid, kuidas meie oma igapäevaelus saaksime loodust säästa.

Päevad möödusid kiirelt ja lõbusalt. Kiitus esinejatele, kes tulid ja meile oma valdkonnast põnevat infot jagasid. Huvijuhid ja õpilasesindus tänavad osalejaid, kes aktiivselt mängudest, loengutest ja töötubadest osa võtsid!

SÜGi õpilasesindus

DUMLE RAHVASTEPALLITURNIIR

Neljapäeval, 14. novembril toimusid maakonna võistlused Dumle rahvastepallis 1.-3. klassi õpilastele Kuressaare spordihoones. Meie koolist osales nii tüdrukute kui poiste võistkond. Maakonnast oli mängima tulnud 5 tüdrukute ja 9 poiste võistkonda. Meie kooli tüdrukud mängisid väga hästi ja saavutasid teise koha. Esimese koha said Kärle tüdrukud.

Poiste mängud olid palju tempokamad ja jõulisemad, meie poisid mängisid ülivõimsalt. Siiski tuli finaalis alla vanduda Muhu poistele, keda alagrupi mängus oli võidetud 7:0. Ilmselt võttis väsimus oma - nimelt tuli finaalis mängida meie poistel juba neljas mäng järjest ja väsimus sundis vigu tegema. Tulemuseks väga hea teine koht.

Tüdrukute võistkonnas mängisid Luisa-Marii Kuusk (kapten), Säde Lee Jürisson, Kaisa Kindlam, Karolin Teras, Karoliis Käsper, Lee Trei, Eti Tüür ja Annabel Ansel.

Poiste meeskonnas mängisid Uku Vesberg (kapten), Reio Markkus Lepp, Sten Robin Noor, Jacob Putnik, Andreas Kirst, Marten Aus, Sander Kask, Oskar Kirs.

Nii poisse kui tüdrukuid ootab ees detsembris sõit piirkonnamängudele Kohilasse.

Hoiame põialt, et kõik hästi läheks!

Täna suure abi eest Reio Markkus Lepa isa Kristjanit, kes poisse ergutas ja juhtnööre jagas. Kiitus kõikidele võistlejatele! Olen teie üle uhke!

Irena Sink, treener

6.A ja 7.A REIS PÄRNU

Laupäeval, 16. novembril toimus meie klassil järjekordne klassireis Pärnu. Sõitsime koos 7.a klassiga. Eesmärk oli seigelda põgenemistubades, pisut šopata, külastada teatrit ja jalutada öisel niidul. Õpetajal oli paika pandud täpne ajakava.

Hommikul ei pidanud õnneks vara ärkama, sai ennast korralikult välja puhata. Kooli juurde kogunesime 10.50-ks. Pärnusse jõudsime umbes kell 13.20, siis suundusime kohe põgenemistuppa. Täpsemalt oli see vana vangla, mis suleti aastal 2007 ning nüüd tegutseb nendes ruumides Põhjamaade ja Baltikumi suurim põgenemistubade kompleks. Kogunesime vangla sisehoovi, kus võtsid meid vastu kolm n-ö vanglavalvurit. Kohe saime valvuritelt korralduse näod seina poole pöörata ja neljaks lugeda, samal ajal selgitati meile reegleid. Pärast selgus, et neljaks lugemisega moodustati grupid, kes koos põgenema hakkasid. Mul õnnestus oma klassist Karl Peetri ja Karl Erikuga ühte gruppi saada. Minu grupis oli kokku kaheksa õpilast ja õpetaja. Telefonid pidime panema kuhugi kõrvalruumi. Neid põgenemisel kasutada ei tohtinud. Kui kasutasid ja vahele jäid, siis sellele järgnes karistus, mis oli kartsas istumine. Telefoni polekski saanud salaja kasutada, sest kõikjal jälgisid meid kaamerad. Kõik grupid

suunati erinevatesse ruumidesse. Üks löödi meie taga pauguga kinni ja siis pidime hakkama lahendama, kuidas sealt ruumist välja pääseda. Selles ruumis oli hämar punakas-kollane valgus. Seinad olid katki ja vanad ning nendel olid vanad pildid ajalehtedest või ajakirjadest. Akna ees oli suur must kile, mis oli veidi rābaldunud. Hakkasime otsima vihjeid. Need olid kõikvõimalikes kohtades, näiteks seintel, paberitel, piltide taga, raamatutes. UV lamp tõi nähtavale muidu nähtamatu koodi, mis oli vajalik kapi avamiseks, kus asus järgmine vajalik vihje. Kui suutsime kõik vihjed leida ja ruumist väljuda, siis suunati meid edasi uude ruumi. Valvurid käisid meid vahepeal kontrollimas. Vaatasid, kuidas meil läheb ja kuidas hakkama saame. Iga kord, kui nad ruumi tulid, pidime näoga seina poole pöörama. See oli ka üks reeglitest. Kõik ruumid olid väljanägemiselt üsna sarnased. Kokku põgenesime kolmest ruumist ja aega võttis see umbes paar tundi. Kokkuvõttes oli põgeneda huvitav ja see oli lahe kogemus. Arvan, et saime seal hästi hakkama ja tiimitöö sujus.

Pärast põgenemistuba läksime Port Arturite piirkonda poodlemisega meelt lahutama. Mina midagi suurt ei ostanud. Piirdusin vaid karastusjoogiga. Rohkem ostsid asju seitsmendikud. Bussi juurde naastes selgus, et bussil on probleem. Nimelt ei läinud ukсед enam lahti. Bussijuht helistas bussi omanikule, et teada saada soovitusi, kuidas edasi toimida ja kuidas probleem lahendada. Ta togis ust ja keeras mingit nuppu ning õnneks keskmine uks siis avanes. Oli oht, et jääme etendusele hiljaks. Teatris Endla käisime vaatamas „Oliver Twisti“. See näidend on kirjutatud Charles Dickensi ühe tuntuima romaani järgi. Sündmustik viis vaatajad 1830. aastate Inglismaale ning vaatas selle põhja- ja pealiskihide elu vaestemajas kasvanud 11-aastase orvu Oliver Twisti silmade kaudu. Salapärase päritoluga Oliver oli sõnaosav ja nutikas poiss, kelle seiklused ja tee õnnele said alguse hetkel, mil vaestemaja hooldaja ta surnumatjale abiliseks müüs. Saatusel oli poisi jaoks varuks aga mitmeid keerdkäike ning nii jõudis Oliver peagi Londonisse, kus kohtus taskuvaraste jõugu ja nende juhi Faginiga ning tundis esimest korda elus, et ka tema on midagi väärt. Londoni tänavail õnne otsides puutus poiss kokku erinevate ühiskonnakihtidega ning lõpuks selgus ka tema päritolu. See oli huvitav kahe vaatusega muusikal.

Pärast teatrit, mis kestis 2 tundi ja 35 minutit, sõitsime kiiresti Maximasse süüa ostma.

Söögid ostetud, suundusime matkale rannaniidule Tervise Paradiisi taha. See oli meie viimane planeeritud tegevus Pärnus. Selleks puhuks paluti meil kaasa võtta taskulambid. Mina sain kaasa võtta oma isa ägeda pealambi. See oli suurepärane lamp, sest valgustas nagu prožektor. Tagasisõidul koju, enne praami, ma magasin. Praam väljus 00.30 ja koju jõudsin kell kaks öösel.

Kokkuvõtteks oli see klassireis üsna väsitav, kuid ka mõnus, tihedalt täis põnevaid tegevusi.

Rando Rand, 6.A

OMALOOMINGU LEIUNURK

5.B klass kirjutab, kuidas Saaremaal kohanimed on tekkinud.

Kust Aste endale nime sai?

Ühel päeval läinud Tõll Hiiumaale oma venna Leigeri juurde appi. Kuid ta oli eelmisest päevast väsinud ning puhkas ühes kohas oma jalgu. Kui Tõll edasi hakkas liikuma, oli sinna lesimise koha peale jäänud aste. Selleks ajaks, kui ta Hiiumaalt tagasi tuli, olid tema puhkamiskohta inimesed kolinud ja küla rajanud. Suur Tõll ei saanudki magamisest tekkinud lohku kive täis panna ja nii jäigi sinna madalam koht. Niimoodi tekkis Aste küla.

Lars Ingmar Virveste**Kuidas Kaarma nime sai**

Kord maganud Suur Tõll ühe suure kaare all ja Vanapagan näinud teda. Vanapagan mõtles, et toob suured kivid ja viskab need Tõllule peale. Külarahvas oli näinud seda ja läinud Tõllule rääkima, mida Vanapagan plaanis. Tõll tahtis teha õlekõrtest enda kuju ja ise minna põõsa taha peitu. Mõeldud-tehtud. Vanapagan oli õige pea kividega tagasi. Vaatas, et Tõll magab ja viskas kivid kaarele peale. Ise hüüdis: „Kaar maas, kaar maas!” Aga Tõll hüppas põõsa tagant välja, võttis ühe kividest ja viskas Vanapaganale pihta. Vanapagan lendas kiviga minema ja teda pole tänase päevani leitud. Kes teab, kus kivi all ta veel kinni on. Sellest ajast peale on koha nimeks Kaarma.

Liisa Nõmm**Harilaid**

Elas kord üks harjakaupmees, kelle nimi oli Harri. Kord sattus ta Saaremaale ja öösel eksis ühele laiule ära. Kui ta aru sai, et oli merest läbi laiule eksinud, hakkas ta ringi keerama ja kõik 1000 harja läksid ümber. Kuna kõik harjad olid rikutud, läks ta tühjade kätega koju tagasi.

Kui hommikul laiul oleva küla inimesed kõiki neid harjasid nägid, olid nad väga imestunud, aga ei võtnud harju endale, sest need olid katki. Seda laidu hakati kutsuma Harilaiuks.

Tänaseks on laid Saaremaa külge kasvanud ja seda kutsutakse Harilaiu poolsaareks, aga harju on seal endiselt.

Kes leiab sealt harja ja prügikasti viskab, on õnnega koos, sest loodust tuleb säästa ja kes säästab loodust, teda õnnistab hr Loodus.

Elsa Marie Kirs**Teisel korrusel päkapikk juba luurab...**

